

B8-0447/2018

1.10.2018

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai užsienio reikalams ir saugumo politikai pareiškimo

pagal Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 dalį

dėl padėties Jemene
(2018/2853(RSP))

**Bodil Valero, Barbara Lochbihler, Molly Scott Cato, Florent Marcellesi,
Yannick Jadot, Ana Miranda, Michel Reimon, Igor Šoltés**
Verts/ALE frakcijos vardu

**Europos Parlamento rezoliucija dėl padėties Jemene
(2018/2853(RSP))**

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Jemeno, ypač į 2017 m. lapkričio 30 d. rezoliuciją dėl padėties Jemene¹, 2016 m. vasario 25 d. rezoliuciją dėl humanitarinės padėties Jemene² ir 2015 m. liepos 9 d. rezoliuciją dėl padėties Jemene³, taip pat į savo 2016 m. balandžio 28 d. rezoliuciją dėl išpuolių prieš ligonines ir mokyklas pažeidžiant tarptautinę humanitarinę teisę⁴,
 - atsižvelgdamas į Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai Federicos Mogherini ir Komisijos nario Christoso Stylianideso 2018 m. birželio 13 d. pareiškimą dėl naujausių įvykių šalia Chudaidos (Jemenas), taip pat į Europos išorės veikslių tarnybos atstovo spaudai 2018 m. rugpjūčio 10 d. pareiškimą dėl padėties Jemene,
 - atsižvelgdamas į 2018 m. birželio 25 d. Tarybos išvadą dėl Jemeno,
 - atsižvelgdamas į 2018 m. rugpjūčio 17 d. Jungtinių Tautų vyriausiojo žmogaus teisių komisaro pranešimą, kuriame pateiktos nepriklausomų žinomų tarptautinių ir regioninių ekspertų grupės išvados dėl žmogaus teisių padėties Jemene, įskaitant pažeidimus ir nusižengimus nuo 2014 m. rugsėjo mėn.,
 - atsižvelgdamas į susijusias JT Saugumo Tarybos rezoliucijas, visų pirmą rezoliuciją Nr. 2402(2018), kuria pratęsiama sankcijų režimas,
 - atsižvelgdamas į ES gaires dėl skatinimo laikytis tarptautinės humanitarinės teisės,
 - atsižvelgdamas į 1949 m. Ženevos konvencijas ir jų papildomus protokolus,
 - atsižvelgdamas į Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutą,
 - atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,
 - atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi 2018 m. birželio mėn. Saudo Arabijos vadovaujama koalicija pradėjo puolimą, siekdama užimti Chudaidos miestą; kadangi po JT specialiojo pasiuntinio Martino Griffithso vadovaujamų derybų dėl paliaubų šis puolimas laikinai sustabdytas; kadangi nepavykęs pastarasis bandymas surengti taikos derybas Ženevoje lėmė karo veiksmų

¹ Priimti tekstai, P8_TA(2017)0473.

² OL L 35, 2018 1 31, p. 142.

³ OL L 265, 2017 8 11, p. 93.

⁴ OL C 66, 2018 2 21, p. 17.

atnaujinimą 2018 m. rugsėjo 7 d.; kadangi nuo puolimo pradžios žuvusių civilių asmenų skaičius išaugo 164 proc.;

- B. kadangi Saudo Arabijos koalicijos remiama Jemeno vyriausybė 2018 m. rugsėjo mėn. užėmė pagrindinį kelią, jungiantį Chudaidą ir Saną, ir užblokavo tiekimo maršrutą tarp šių dviejų miestų;
- C. kadangi 70 proc. Jemenui teikiamos paramos ir komercinio pobūdžio importo patenka į šalį per Chudaidą ir šalia esantį Salifo uostą, per kuriuos tiekiamas maistas, degalai ir vaistai, kurių reikia gyventojams, kad išgyventų; kadangi tolesni išpuoliai prieš Chudaidą lemtų pražūtingas pasekmes civiliams; kadangi konflikto šalys privalo leisti ir lengvinti greitą ir netrukdomą humanitarinės pagalbos teikimą, įskaitant vaistus, maistą ir kitas išgyvenimui reikalingas prekes;
- D. kadangi Jungtinių Tautų Humanitarinių reikalų koordinavimo biuras nurodė, kad Jemeno krizė yra didžiausia pasaulyje humanitarinė krizė, dėl kurios 22 milijonams žmonių reikia humanitarinės pagalbos arba apsaugos; kadangi 17 milijonų žmonių patiria maisto stygių ir daugiau kaip 8 milijonai iš jų patiria bado riziką;
- E. kadangi, anot JT nepriklausomų žinomų tarptautinių ir regioninių ekspertų grupės Jemeno klausimais, nuo 2015 m. kovo mėn. iki 2018 m. birželio mėn. žuvo ne mažiau kaip 16 706 civiliai; kadangi panašu, kad, naujausiais duomenimis, šis skaičius turėtų būti gerokai didesnis; kadangi koalicijos vykdomi oro antpuoliai lėmė daugiausia registruotų civilių žūčių, nes smūgiai buvo nutaikyti į gyvenamuosius rajonus, turgus ir medicinos įstaigas, akivaizdžiai pažeidžiant Ženevos konvenciją;
- F. kadangi JT nepriklausomų žinomų tarptautinių ir regioninių ekspertų grupė Jemeno klausimais padarė išvadą, kad minėta koalicija, be kita ko, iš Saudo Arabijos ir Jungtinių Arabų Emyratų (JAE), yra įvykdžiusi aktus, kuriuos galima prilyginti karo nusikaltimams, įskaitant žiaurų elgesį ir kankinimus, taip pat tikslaus taikymo ginkluotės naudojimą siekiant smogti civiliams taikiniams;
- G. kadangi ginklų perdavimas ir karinė parama konflikto šalims sudaro sąlygas tęsti blokadą ir vykdomą oro pajėgų kampaniją ir taip prisideda prie humanitarinės krizės ir nuolatinio nepajėgumo politinėmis priemonėmis išspręsti konfliktą;
- H. kadangi JT nepriklausomų žinomų tarptautinių ir regioninių ekspertų grupės Jemeno klausimais pirmininkas Kamel Jendoubi patiria šmeižto kampaniją, kuria siekiama įbauginti šią JT ekspertų grupę ir sukelti abejones dėl jos išvadų;
- I. kadangi teisingumas, teisinės valstybės principas ir kova su nebaudžiamumu yra esminiai elementai siekiant ilgalaikės taikos ir dedant pastangas spręsti konfliktus;
- J. kadangi nuo importo priklausomoje valstybėje Saudo Arabijos vadovaujama koalicija vykdo jūrų ir oro blokadą teritorijoje, kurią kontroliuoja huitų sukilėliai, ir tai trukdo pristatyti gyvybiškai reikalingas prekes civiliams gyventojams ir labai sumažina civilių galimybes atvykti į šalį ir išvykti iš jos;
- K. kadangi Jungtinės Tautos yra nustačiusios tikrinimo ir patikrų mechanizmą Raudonosios jūros uostuose, kurių nekontroliuoja Jemeno vyriausybė; kadangi,

nepaisant to, Saudo Arabijos vadovaujama koalicija vykdo papildomas patikras, galinčias trukti savaites, ir savavališkai neleidžia įplaukti laivams ir taip labai trukdo pristatyti humanitarinę pagalbą civiliams gyventojams; kadangi nepagrįsti laivų sulaikymai arba neleidimas jiems įplaukti į Jemeno uostus pagal tarptautinę teisę laikomi neteisėtomis vienašalėmis prievartos priemonėmis;

- L. kadangi Jemenas ir JAE yra pasirašę Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutą, tačiau dar turi jį ratifikuoti; kadangi Saudo Arabija nėra nei pasirašiusi, nei ratifikavusi Romos statuto; kadangi keletas Romos statuto nuostatų, įskaitant nuostatas, susijusias su karo nusikaltimais, atspindi tarptautinę paprotinę teisę;
- M. kadangi Saudo Arabijos Karalius Salman bin Abdulaziz 2018 m. liepos 10 d. paskelbė karališkąjį dekretą, kuriame apskritai teigiama, kad kariai, dalyvaujantys operacijoje „Vilties atkūrimas“, atleidžiami nuo visų karinių ir drausminių nuobaudų; kadangi šis dekretas prieštarauja Ženevos konvencijai ir įsipareigojimui taikyti baudžiamuosius teisės aktus visų asmenų, padariusių sunkius tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimus, atžvilgiu;
- N. kadangi labai padaugėjo ekstrateritorinių ir mirtinų neteisminių JAV operacijų Jemene, visų pirma panaudojant bepiločius orlaivius, dėl kurių, turimomis žiniomis, žuvo nemažai civilių; kadangi turima įrodymų, kad kai kurios ES valstybės narės tiesiogiai ar netiesiogiai žvalgybinėmis ir kitomis priemonėmis remia šias mirtį nešančias operacijas;
- O. kadangi Saudo Arabijos vadovaujama koalicija toliau trukdo tarptautinės žiniasklaidos ir tarptautinių žmogaus teisių organizacijų veiklai, neleidžiant joms darbuotojams naudotis Jungtinių Tautų skrydžiais; kadangi, atsižvelgiant į patiriamą nesaugumą, ši priemonė trukdo skleisti nepriklausomą ir patikimą informaciją apie padėtį Jemene ir prisideda prie visuotinio šio konflikto nepaisymo; kadangi per 2018 m. rugsėjo 17 d. koalicijos išpuolį pataikyta į Jemeno radijo transliacijų centrą „Al-Maraweah“;
- P. kadangi šimtai civilių žuvo ir buvo sužeista Taizo mieste, nes huitų sukilėliai nesirinkdami apšaudė artilerijos sviediniais civilių gyventojų rajonus, naudojo uždraustas priešpėstines minas, verbavo vaikus ir laikė neteisėtai sulaikytus žmones, o tai yra veiksmai, kuriuos galima prilyginti karo nusikaltimams; kadangi Specialusis baudžiamasis teismas Sanoje nuteisė asmenis mirties bausme po teismo nagrinėjimo, kuris neatitiko tarptautinių normų;
- Q. kadangi keliuose pranešimuose nurodoma, kad JAE personalas keliose kalnimo įstaigose, be kita ko, koalicijos kalnimo įstaigoje „Bureiqa“ ir kalėjime „Bir Ahmed“, naudojo kankinimus ir seksualinį smurtą, įskaitant sulaikytų suaugusių vyrų žaginimą;
- R. kadangi nuo konflikto pradžios labai padaugėjo lytimi grindžiamo seksualinio smurto atvejų; kadangi jau riboti baudžiamosios teisės sistemos pajėgumai spręsti seksualinio ir lytimi grindžiamo smurto bylas išseko ir neatliekama jokių tyrimų, susijusių su tokia praktika, kaip antai moterų grobimas ir žaginimas arba grasinimas tai padaryti, siekiant prievarta išgauti pinigų iš jų šeimų ir bendruomenių;
- S. kadangi žmogaus teisių gynėjai patiria nepaliaujamą priekabiavimą, grasinimus ir šmeižto kampanijas, kuriuos vykdo visos konflikto šalys; kadangi moterys žmogaus teisių gynėjos, žurnalistės ir aktyvistės patiria ypatingas represijas dėl savo lyties;

1. ragina visas šalis, ypač Saudo Arabiją ir jos sąjungininkes, nedelsiant nutraukti prieš civilius gyventojus vykdomus išpuolius, kuriais pažeidžiamos taikytinos tarptautinės žmogaus teisės ir tarptautinė humanitarinė teisė; ragina visas šalis laikytis savo įsipareigojimų ir sudaryti galimybę greitai ir netrukdomai teikti humanitarinę pagalbą ir kitas gyventojams būtinas prekes ir nekliudomai patekti į medicinos įstaigas tiek Jemene, tiek užsienyje;
2. smerkia Saudo Arabijos vadovaujamos koalicijos vykdomus veiksmus, visų pirma beatodairiškus ir neproporcingus aviacijos išpuolius ir vykdomą Jemeno jūrinę blokadą; pabrėžia, kad dėl šių veiksmų žuvo tūkstančiai civilių gyventojų ir padidėjo šalies nestabilumas, o tuo pasinaudojo teroristinės ir ekstremistinės organizacijos, pavyzdžiui, ISIS („Da‘esh“) ir „Al Kaida“; smerkia huitų sukilėlių vykdomus smurtinius išpuolius, įskaitant Taizo miesto apgultį;
3. pabrėžia Chudaidos uosto, kuris yra būtinų prekybos ir humanitarinių prekių tiekimo centras, svarbą ir ragina visas šalis užtikrinti visapusišką ir efektyvų šio uosto, kuris yra vienintelė humanitarinės paramos tiekimo linija ir prieigos prie prekybos itin svarbiomis prekėmis vieta, veikimą; pabrėžia, kad tolesni Saudo Arabijos vadovaujamos koalicijos išpuoliai prieš Chudaidos uostą turėtų katastrofiškų pasekmių civiliams gyventojams ir kliudytų pastangoms vykdyti taikos derybas;
4. primena, kad Jemeno konflikto negalima išspręsti kariniu būdu ir kad krizę galima išspręsti tik vykdant derybų procesą, kuriame dalyvautų visos susijusios šalys; remia JT specialiojo pasiuntinio Martino Griffithso pastangas atnaujinti primygtinai derybas ir ragina visas šalis konstruktyviai ir be išankstinių sąlygų prisidėti prie šių pastangų; ragina visas šalis JT specialiajam pasiuntiniui sudaryti visapusiškas sąlygas netrukdomai patekti į visas Jemeno teritorijos dalis;
5. ragina visas šalis nedelsiant nutraukti visus išpuolius prieš saviraiškos laisvę, taip pat sulaikymus, prievartinius dingimus ir bauginimus, ir paleisti visus žurnalistus ir žmogaus teisių gynėjus, sulaikytus vien už tai, kad jie naudojosi savo žmogaus teisėmis; ragina Saudo Arabijos valdžios institucijas nebekliudyti tarptautinės žiniasklaidos ir humanitarinių darbuotojų darbui, susijusiam su konfliktu;
6. apgailestauja, kad ES valstybės narės, įskaitant Ispaniją, Prancūziją, Vokietiją ir Jungtinę Karalystę, su Saudo Arabija ir JAE sudarė svarbius susitarimus dėl ginklų, kurie pažeidžia Tarybos bendrąją poziciją 2008/944/BUSP dėl ginklų eksporto ir Sutartį dėl prekybos ginklais; dar kartą ragina, atsižvelgiant į sunkius tarptautinės humanitarinės teisės ir žmogaus teisių pažeidimus Jemene, visos ES mastu uždrausti eksportuoti, parduoti, atnaujinti ir prižiūrėti bet kokios formos saugumo įrangą Saudo Arabijos vadovaujamos koalicijos narėms, įskaitant Saudo Arabiją ir JAE; ragina Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę atsiskaityti apie ES valstybių narių bendradarbiavimą su Saudo Arabijos vadovaujamos koalicijos narėmis, vykdomą karinėje ir saugumo srityse;
7. yra ypatingai nusivylęs dėl Ispanijos vyriausybės neseniai priimto sprendimo toliau vykdyti 400 tikslaus taikymo bombų pardavimą Saudo Arabijai, po to, kai buvo pranešta, kad pardavimas sustabdytas; labai apgailestauja, kad pirmą kartą paskelbus apie sprendimą sustabdyti pardavimą ES valstybės narės neparodė solidarumo ar drąsos;

8. pabrėžia, kad ginklų eksportuotojams, kurstantiems konfliktą Jemene, kyla grėsmė būti pripažintais bendrininkais vykdant karo nusikaltimus ir kad jie pažeidžia keletą teisiškai privalomos Tarybos bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP dėl ginklų eksporto kriterijų; apgailestauja dėl to, kad Jemene nepaprastai išaugo mirtinų kovos su terorizmu operacijų skaičius; primygtinai ragina Tarybą, Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę ir valstybes nares dar kartą patvirtinti ES poziciją pagal tarptautinę teisę ir užtikrinti, kad valstybės narės nevykdytų neteisėtų mirtinų operacijų, nesudarytų joms sąlygų arba kitaip jose nedalyvautų; primygtinai ragina Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę, valstybes nares ir trečiąsias šalis įsipareigoti tirti pagrįstus įtarimus dėl galimai neteisėtų mirčių, laikantis pagal tarptautinę teisę nustatytų įsipareigojimų, ir priimti bendrąją poziciją dėl ginkluotų bepiločių orlaivių naudojimo;
9. teigiamai vertina JT nepriklausomų žinomų tarptautinių ir regioninių ekspertų grupės veiklą Jemene ir pabrėžia visišką solidarumą su jos pirmininku Kamel Jendoubi; teigiamai vertina, kad Žmogaus teisių taryba atnaujino jo įgaliojimus, siekdama užtikrinti išsamų visų tarptautinės žmogaus teisių teisės pažeidimų ir piktnaudžiavimo atvejų tyrimą ir už sunkius žmogaus teisių pažeidimus atsakingus asmenis patraukti atsakomybėn; yra nusivylęs, kad Jemeno, JAE ir Saudo Arabijos vyriausybės aktyviai prieštaravo šiam atnaujinimui;
10. ragina 2018 m. vykusiame Jemeno aukšto lygio paramos teikėjų renginyje įsipareigojusias šalis ir organizacijas nedelsiant vykdyti šiuos įsipareigojimus ir juos padidinti, kad būtų patenkinti visi poreikiai, apie kuriuos paskelbė JT;
11. ragina Tarybą visiškai įgyvendinti JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 2216 (2015) ir nustatyti asmenis, kurie trukdo teikti humanitarinę pagalbą, ir asmenis, kurie planuoja ar vykdo taikytinos tarptautinės žmogaus teisių teisės ar tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimus, arba kurių veiksmais pažeidžiamos žmogaus teisės Jemene, arba kurie visiems šiems veiksams vadovauja; primena, kad nepaisant JT nepriklausomų žinomų tarptautinių ir regioninių ekspertų grupės, teikiančios informaciją siekiant tinkamai įgyvendinti JT Saugumo Tarybos rezoliuciją, surinktos informacijos apie pakartotinius koalicijos pažeidimus, Sankcijų komitetas neskyrė sankcijų nei vienam koalicijoje dalyvaujančiam asmeniui;
12. apgailestauja dėl Jemeno kultūros paveldo sunaikinimo vykdant Saudo Arabijos vadovaujamos koalicijos oro išpuolius, taip pat Sanos senamiestyje ir Zabido miesto istorinėje dalyje; apgailestauja ir primena, kad už šį sunaikinimą atsakinga koalicija, ir pabrėžia, kad ji turės atsakyti ir už šiuos veiksmus; ragina sustabdyti Saudo Arabijos ir JAE balsavimo teises UNESCO valdymo organuose, kol vykdomas nepriklausomas ir nešališkas tyrimas dėl šių abiejų šalių atsakomybės sunaikinant kultūros paveldą; prašo Jungtinių Tautų Generalinio Sekretoriaus sušaukti Saugumo Tarybą siekiant patvirtinti rezoliuciją dėl visų kultūrinių vietų, kurioms kelia grėsmę konfliktas Jemene, apsaugos;
13. ragina ES imtis iniciatyvos kitame Žmogaus teisių tarybos posėdyje ir iškelti klausimą dėl valstybių, kurių žmogaus teisių padėtis labai abejotina, narystės; ragina sustabdyti Saudo Arabijos ir JAE narystę Žmogaus teisių taryboje; primygtinai ragina balsuojančias valstybes, priimant sprendimą dėl šalių kandidačių į Žmogaus teisių tarybą, visų pirma atsižvelgti į šių šalių žmogaus teisių padėtį;

14. primygtinai ragina valstybes nares imtis visų reikiamų priemonių siekiant patraukti įtariamus nusikaltėlius atsakomybėn, visų pirma taikant visuotinės jurisdikcijos principą, vykdant asmenų, atsakingų už Jemene padarytus žiaurius nusikaltimus, tyrimą ir juos patraukiant baudžiamojon atsakomybėn;
15. labai vertina vietos ir tarptautinių pilietinės visuomenės organizacijų darbą renkant žiaurių nusikaltimų, įskaitant kultūros paveldo sunaikinimą, įrodymus; ragina ES ir jos valstybes nares toliau teikti papildomą ir visapusišką paramą šiems subjektams;
16. ragina specialųjį baudžiamąjį teismą Sanoje netaikyti mirties bausmės ir nedelsiant besąlygiškai paleisti bahajų tikėjimą išpažįstančius asmenis, kurie šiuo metu sulaikyti dėl to, kad taikiai praktikavo savo religiją, ir kuriems gresia mirties bausmė;
17. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, Europos išorės veikslių tarnybai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui, JT vyriausiajam žmogaus teisių komisarui, Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos generaliniam sekretoriui, Arabų Valstybių Lygos generaliniam sekretoriui, Jemeno vyriausybei, Saudo Arabijos Karalystės vyriausybei ir Jungtinių Arabų Emyratų vyriausybei.